

Julow Viktor hatvan éves

Ritka következetes tudósi életutat kísérhet végig a szemlélő, ha Julow Viktor pályáját kívánja megrajzolni. Nem a tematikai, hanem a módszerbeli egyöntetűség: az aspektus állandósága az, amely e következetesség forrása. Tematikailag sokrétű és sokágú Julow Viktor vizsgálódási területe: Balassi Bálint Katonaénekétől, költőnk ritmikai sajátosságainak leírásán keresztül a „debreceni felvilágosodásig”, beleértve nemcsak a „nagyok” (Csokonai, Fazekas, Földi) líráját, epikáját, hanem a kisebbekét is, a XVIII. század színvonalas kollégiuma tanár-tudósainak életművét és a Jókai és Arany művei felé mutató diákirodalomét. Onnan kiindulva fejtette föl Julow a Csokonai és Petőfi között mutatkozó összekötő szálakat, majd néhány tanulmányban elmerészkedett a XX. századig. Kritikai kiadás, nagyközönségnek szóló sajtó alá rendezés, latin vers szövegkritikai vizsgálata színezi az értekező életművét. S bár utójára említjük, mégis meghatározónak véljük: Julow Viktor az angol irodalomnak számon tartott fordítója. S ezt aényt hangsúlyozva határozhatjuk meg azt a helyet, amelyet Julow diszciplínánkban betölt. Olyan értekező, olyan elemző alkot az övé, amely az esszéíró-nemzedéktől és a klasszikus angol esszéktől ihletve az irodalmi művek interpretálását, leírását, az irodalmi mű nyomán támadt élmény közvetítését tűzi ki mindig céljául. Nem áll az olvasó és a mű közé; épp ellenkezőleg, megvilágítani szeretné az irodalmi alkotás olyan oldalait, olyan értékeit, amelyet a kutatás eladdig elhanyagolt. Nem vitás, hogy pedagógusi elkötelezettsége is segíti ilyen természetű munkáját. Annak reményében köszöntjük, hogy fölfedezéseivel, tanulmányaival továbbra is – még sokáig – ösztönöz újraolvasásra, élményszerzésre.

Fried István

Bokor László

(1929–1979)

Bokor László mindenekelőtt József Attila-kutató volt, ez örzi meg nevét.

Ahhoz a fiatal tudósnemzedékhez tartozott, amely az 50-es évek elején kezdte pályáját, az irodalomtörténész aspiránsok első csapatában. József Attila életútjának, pályájának feldolgozását választotta témájának, nagy szorgalommal, szívóssággal fogott neki munkájának, adatok, tények tömkelegét kutatva fel. 1955 óta publikált e tárgyban. Munkája eredményét utóbb József Attila bécsi éveiről szóló alapvető, kiérlelt tanulmányában foglalta össze. Részletkutatás, emberi és költői kvalitás árnyalt megragadása jellemzi, jeles kritikai szellem, elfogulatlan látás – és egyre szélesedő irodalom, művelődéstörténeti tudásanyag. Ez a József Attila-irodalom egyik maradandó, fontos darabja marad.

A történelem időközben Bokor László pályáját is megváltoztatta: tudományos kutatója lett egy időre az Irodalomtudományi Intézetnek, majd pedagógus, szakfelügyelő, gimnáziumi igazgatóhelyettes. Ám a tudományos kutatást soha sem hagyta abba; örök kíváncsiság, tudásszomj, a legjobb értelemben vett ambíció fűtötte. Szinte páratlan volt a kisebb adatok, a tények, a fontos és jellemző részletek összegyűjtésében. Összeállított egy hatalmas gyűjteményt „József Attila a kortársak szemében” címmel azokból a kritikákból, amelyek életében és halála után a költővel foglalkoztak. E